

פרשת נצבים

המשך פרק כ"ט

כריתת הברית עם בני ישראל (המשך פרשת כי תבוא):

ט. אתם נצבים היום בלכם, לפני ה' אלקיכם, ראשיכם שבמיכם, זקניכם, ושטריכם, כל איש ישראל:

י. טפכם, נשיכם, וגרף אשר בקרב מחניה, מחטב עציף עד שאב מימיה:

אתם נצבים היום, באיזה יום כינסם משה רבינו
ולשם מה כינסם

ראשיכם שבטיכם, האם הכוונה ראשיכם ושבטיכם, או ראשיכם לשבטיכם

מחוטב עציך, לאחר שכבר כתב "כל איש ישראל", מי הם "חוטב עציך" ו"שואב מימך" _____

יא. לעברך, בברית ה' אלקיך ובאלתו, אשר ה' אלקיך, פרת עמך היום:

לעברך, האם הכוונה שאתה תעבור או שיעבירו אותך
לעברך בבית. מדוע נאמר לשון "העברה"

יב. הקב"ה כ"כ טורח לְמַעַן הַקִּים (בכדי לקיים) אֶתְּהָ הַיּוֹם לוֹ לָעַם, וְהוּא יְהִיָּה לָהֶם לְאֱלֹהִים, כְּאֲשֶׁר (בגלל) שְׁהוּא דָּבָר לָהֶם, וְכִאֲשֶׁר נִשְׁפָּע לְאַבְרָהָם לְאַבְרָהָם לְצִיָּחָק וְלִיעֶקֶב, שְׁלֵא לִהְיוֹתֵם אֶת זֶרַע בְּאוֹמָה אֲחֵרָה:

ביאור הפסוקים (יא - יב): שבגלל שהקב"ה התחייב שלא להחליף את בני ישראל, לכן הוא טורח לכרות עימם ברית ושבועה על שמירת התורה. רש"י מביא מדרש אגדה, שמפרש שפרשת נצבים נסמכה לפרשת כי תבוא, לפי שמשנה פייס בזה את בני ישראל.

מדוע הוצרך לפ"סם

ביאור דברי הפיוס ב"אתם נצבים היום"

מה הפיוס בזה	מה מיוחד ב..	
		"אתם נצבים"
	שהוא קייץ	"היום"
	שהוא מאפיל ומאיר	

פירוש ג' כתב רש"י, שעשה אותם מצבה (פי' כינסם והציבם יחד) כדי לזרום על קיום המצוות

מדוע הוצרך עתה לזרום
מי עוד עשו כן: 1.
2.

סכם, מדוע הציב משה רבינו את בני ישראל:

לפירוש א' _____

לפירוש ב' _____

לפירוש ג' _____

המשך פרשת נצבים פרק כ"ט

יג. וְלֹא אֶתְכֶם לְבַדְכֶם, אֲנֹכִי בֵרַת אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת, וְאֶת הָאֱלֹהִים הַזֹּאת:

יד. כִּי אֶת אֲשֶׁר יִשְׁנֶנּוּ פֹה, עֲמָנוּ עֹמֵד הַיּוֹם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵינוּ, וְאֶת אֲשֶׁר אֵינָנוּ פֹה עֲמָנוּ הַיּוֹם:

וְאֵת אֲשֶׁר אֵינָנוּ פֹה, הָרִי אָמַר בְּתַחֲלִילָה "אתם נצבים היום כולכם", א"כ למי הכוונה "אשר איננו פה" _____

טו. כִּי אַתֶּם יֹדְעֵתֶם, אֶת אֲשֶׁר יִשְׁכְּנוּ בָּאָרֶץ מִצְרַיִם, וְאֶת אֲשֶׁר עֲבַדְנוּ בְּקֶרֶב הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עֲבַדְתֶּם:

טז. וְתִרְאוּ אֶת שְׁקוּצֵיהֶם, וְאֶת גִּלְלֵיהֶם, עֵינֵי וְאָזְנוֹ, כְּסָף וְזָהָב אֲשֶׁר עֲמָהֶם:

כִּי אַתֶּם יֹדְעֵתֶם, מדוע הקדים פסוק זה, לפסוקים הבאים המזהירים על ע"ז _____

ותראו את שקוציהם ואת גילוליהם, מדוע כינה את העבודה זרה, בלשון:

"שקוציהם" _____ "גילוליהם" _____

עֵינֵי וְאָזְנוֹ, אלו ע"ז ראייתם בגלוי _____ ומדוע _____

ואלו ע"ז הגויים מסתירים בחדרי משכיתם _____ ומדוע _____

סכם, על אלו ע"ז נאמר "ותראו" _____ ועל אלו נאמר "אשר עמהם" _____

יז. כֹּה יֵשׁ בְּכֶם אִישׁ אִשָּׁה, או מְשֻׁפָּחָה או שֶׁכֶּט, אֲשֶׁר לָבְבוּ פִנָּה הַיּוֹם מֵעַם ה' אֱלֹהֵינוּ, לְלַקֵּת לַעֲבֹד אֶת אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָהֵם, כֹּה יֵשׁ בְּכֶם שְׂרֵשׁ פֶּרֶה רֹאשׁ וְלַעֲנָה:

פן יש בכם, מה הוא לשון "פן" _____

אשר לבבו פונה היום, במה לבבו פונה מעם ה' אלוֹקֵינוּ _____

שורש פורה ראש ולענה, מה הכוונה: "שורש פורה" _____ "ראש ולענה" _____

ומה רצונו לומר בזה _____

יח. וְהָיָה בְּשִׁמְעוֹ אֶת דְּבָרֵי הָאֱלֹהִים הַזֹּאת, וְהִתְבָּרַךְ (יברך את עצמו) בְּלִבָּבוֹ לֵאמֹר, שְׁלֹם יְהוָה לִי, כִּי בִשְׁרִירוֹת לִבִּי אֶלֶף, אוֹלָם לֹא יִהְיֶה לִּי שְׁלֹם כִּפִּי שְׁחוּשָׁב, אֵלֶּא עֹנָשׁוּ יִגְדֵּל, לְמַעַן (בגלל) סְפוֹת הַרְוָה אֶת הַצִּמְאָה:

והתברך בלבבו, כתב רש"י שהוא "לשון ברכה", איזו ברכה הוא יאמר לעצמו _____

בשרירות לבי אלך, דהיינו, שיעשה מה שליבו חפץ, ומה הפירוש "בשרירות לבי" _____

למען ספות הרוה, דהיינו, שהקב"ה מעביר על שוגג, אך כשעובר במזיד, מצרף ונפרע ממנו הכל.

ביאור "למען ספות הרוה את הצמאה"

על אלו עבירות הקב"ה	כיצד נקראים בפסוק	ומדוע נקראו כן
מעביר		
מעניש		

יט. לֹא יֵאָכֵל ה' סֶלֶח לֹא, כִּי אִזּוּ יַעֲשֶׂן אֶף (לשון כעס) ה' וְקִנְאָתוֹ בְּאִישׁ הַהוּא, וְרִכְצָה בּוֹ כָּל הָאֱלֹהִים הַפְּתוּכָה בְּסִפְרָה הָאֵה, וּמָחָה ה' אֶת שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם:

שמו מתחת השמים: _____

"לא יאכל ה' סלוח לו", למי _____

יעשן אף ה', מדוע כעס נאמר בלשון "יעשן" _____

מאחר וזה לא שייך אצל הקב"ה, א"כ מדוע כתב לשון זה _____

וקנאתו, מהו לשון "קנאה" הכתוב כאן _____

המשך פרשת נצבים פרק כ"ט

כ. וְהִבְדִּילֹהוּ ה' לָרַעָה, מִכָּל שְׂבִיטֵי יִשְׂרָאֵל, כְּכֹל אֲלוֹת הַבְּרִית, הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה:

הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה, מִה הַסְתִּירָה שֶׁהִקְשָׁה רַש"י

ביאור דברי רש"י בישוב הסתירה

איזו מילה מוטעמת בטפחא (שהוא טעם מפסיק)	פסק לפי"ז את המילים	על מה קאי "הזה" / הזאת
	בספר התורה הזה	
	בספר התורה הזאת	

כא. וְאָמַר הַדּוֹר הָאֶחָד, בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר יָקוּמוּ מֵאַחֲרֵיכֶם, וְהִנָּכְרִי אֲשֶׁר יָבֹא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה, וְרָאוּ אֶת מִכּוֹת הָאֶרֶץ הַהוּא, וְאֵת תַּחֲלָאִיהָ אֲשֶׁר חָלָה ה' (מחלותיה אשר החלה ה') בָּהּ:

כב. וַיִּרְאֶה, כִּי אֵלּוּ שְׁנֵפֶרִית וְמִלַּח שְׂרָפָה כָּל אֶרְצָהּ, לֹא תִזְרַע וְלֹא תִצְמַח וְלֹא יַעֲלֶה בָּהּ כָּל עֵשֶׂב, כְּמִהְפַּכַת סֹדֶם וְעִמְקָהּ אֲדָמָה (וצביים) וַיָּבֹיִם, אֲשֶׁר חָפַף ה' בְּאָפוֹ וּבְחִמָּתוֹ:

כג. וְאָמְרוּ כָּל הַגּוֹיִם, עַל מָה עָשָׂה ה' כִּכָּה לְאֶרֶץ הַזֹּאת, מִה חָרִי הָאֵף הַגָּדוֹל הַזֶּה:

כד. וְאָמְרוּ, עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ, אֶת בְּרִית ה' אֱלֹהֵי אֲבֹתָם, אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם, בְּהוֹצִיאֹהוּ אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:

כה. וַיִּלְכְּדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם, אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּם, וְלֹא חָלַק לָהֶם:

פירוש, התורה מתארת את רעתם, שעזבו את ה' לעבוד ע"ז שהיא "אלהים אשר לא ידעום ולא חלק להם"

לא ידעום, מה לא ידעו

ביאור "לא חלק להם"

לפירוש א'	מי לא חלק	ולמי לא חלק	ומה הפירוש "לא חלק"
	הקז"ה	לְיִשְׂרָאֵל	
לפירוש אונקלוס		לְאֶלְדִּיָּה	

כו. וַיַּחַר אֵף ה' בְּאֶרֶץ הַהוּא, לָהֶבִיא עָלֶיהָ אֶת כָּל הַקָּלָלָה, הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַזֶּה:

כז. וַיִּתְּשֵׁם ה' מַעַל אֲדָמָתָם, בָּאֵף וּבַחֲמָה וּבְקִנְיָן גָּדוֹל, וַיִּשְׁלַכְם אֶל אֶרֶץ אַחֲרֵת, בַּיּוֹם הַזֶּה:

ויתשם ה', אונקלוס תרגם "וטלטילנן" פירוש, וטלטלם, הכוונה, שיקר אותם מעל אדמתם.

כח. הַנִּסְתָּרוֹת לֹא אֱלֹהֵינוּ, וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבְנֵינוּ עַד עוֹלָם, לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת: (ס)

הנסתרות לא אלקינו, בפסוק זה נאמרה תשובה, על מה שעלולים בני ישראל לשאול

מה השאלה

ומה התשובה

"לָנוּ וּלְבְנֵינוּ עַד", מה דורשים מזה שמילים אלו נקודות

ומתי נעשו ערבים זה לזה

המשך פרשת נצבים

פרק ל'

פרשת התשובה:

א. וְהָיָה, כִּי יָבֹאוּ עָלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, הַפְּרָכָה וְהַקְלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ, וְהִשְׁבַּתְךָ אֶל לְבָבְךָ, בְּכָל הַיָּמִים אֲשֶׁר הָדִיתִּיךָ (הגלד) ה' אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה:

ב. וְשָׁבַתְּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל, בְּכָל אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם, אֹתָהּ וּבְנֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ:

ג. וְשָׁב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתָהּ, וְרַחֲמָהּ, וְשָׁב וְקִבְּצָהּ מִכָּל הָעַמִּים, אֲשֶׁר הִפִּיצָהּ ה' אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה:

ושב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתָךְ, כְּתַב רַשִׁי, הִיָּה לוֹ לִכְתּוֹב "וְהָשִׁיב אֶת שְׁבוּתְךָ"

מה המשמעות של "והשיב" _____ "ושב" _____

וכאן שהקב"ה מבטיח שהוא ישיב אותם, מה היה צריך לכתוב _____

א"כ מדוע נאמר "ושב" _____

ולפירוש ב' _____

ד. אֲפִילוּ אִם יִהְיֶה נִדְחָה בְּקֶזֶחַ הַשָּׁמַיִם, מִשָּׁם יִקְבָּצָהּ ה' אֱלֹהֶיךָ, וּמִשָּׁם יִקְחָהּ:

ה. וְהִבִּיֵּאתָ ה' אֱלֹהֶיךָ, אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וִירִשְׁתָּהּ, וְהִיטַבְתָּ וְהִרְבִּיתָ מֵאֲבֹתֶיךָ:

ו. וְיָמַל ה' אֱלֹהֶיךָ, אֶת לְבָבְךָ וְאֶת לִבְבִּי זָרָעָה, לֹא־תִהְיֶה אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ, לְמַעַן חַיֶּיךָ:

ז. וְנָתַן ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת כָּל הָאֵלֹת הָאֵלֶּה, עַל אִיְבֹיךָ וְעַל שִׁנְאֶיךָ, אֲשֶׁר רָדְפוּךָ:

ח. וְאֹתָהּ תָּשׁוּב, וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל ה', וְעָשִׂיתָ אֶת כָּל מִצְוֹתָיו, אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם:

ט. וְהוֹתִירָהּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדָהּ, בְּפָרִי בְטָנָהּ וּבְפָרִי בְהֶמְתָּהּ וּבְפָרִי אֲדָמָתָהּ, לְטוֹבָהּ, כִּי יָשׁוּב ה' לְשׁוֹשׁ עָלֶיךָ לְטוֹב, כְּאֲשֶׁר שָׁשׂ עַל אֲבֹתֶיךָ:

י. וְכָל זֶה יִהְיֶה כִּי (כאשר) תִּשְׁמַע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ, לְשִׁמּוֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקֵּיהֶם הַתְּנוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה, כִּי תָשׁוּב אֶל ה' אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ: (ס)

□□□□

יא. כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם, לֹא נִפְלְאת הִיא מִמָּךְ, וְלֹא רַחֲקָה הִיא:

לפי רש"י "המצוה הזאת" היינו התורה (כן משמע מפירושו בהמשך), אבל לפי הרמב"ן קאי על מצות התשובה.

לא נפלאות הוא ממך, מה הפירוש "נפלאות" _____

יב. לֹא בְּשָׁמַיִם הִיא, לֹא־מֵרָחוֹק מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשָּׁמַיִם, וְיִקְחָהּ לָנוּ, וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה:

לא בשמים היא, ומה היה עלינו לעשות, אם היתה בשמים _____

יג. וְלֹא מֵעֵבֶר לָיִם הִיא, לֹא־מֵרָחוֹק מִי יַעֲבֹר לָנוּ אֶל עֵבֶר הַיָּם, וְיִקְחָהּ לָנוּ, וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה:

יד. כִּי קָרוֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מְאֹד, בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ: (ס)

כי קרוב אליך הדבר מאד, כיצד ניתנה לנו התורה _____

דהיינו, שהתורה שבעל פה מבארת את התורה שבכתב, ועי"ז נעשית התורה קרובה אלינו מאוד.

"בפיך ובלבבך", ביאור למה הכוונה

לרש"י	לרמב"ן	
תורה שכתב [שְׁמַעְיָא אֱלֵיךָ דְּפִי]	שְׁמַעְיָא אֱלֵיךָ אֶת עוֹלָם אֶת עוֹלָם אֶת עוֹלָם דְּפִיךָ לְבָבְךָ	"בפיך"
תורה שזלף פה [שְׁמַעְיָא דְּפִיךָ דְּפִי]	וְשִׁזְזוּ לְבִיבְךָ אֶת הַיָּד וְיִקְבְּלוּ לְבִיבְךָ הַיּוֹם, הַתּוֹרָה לְעֹשׂוֹתָהּ	"ובלבבך"

המשך פרשת נצבים פרק ל'

טו. ראה נתתי לפניך היום, את החיים ואת הטוב, ואת המוות ואת הרע:

את החיים ואת הטוב, רש"י כתב "זה תלוי בזה"

מה תלוי במה

טז. אשר אנכי מצוה היום, לאהבה את ה' אלקיך, ללכת בדרכיו, ולשמר מצותיו וחקתיו ומשפטיו, וחיית וברכת ה' אלקיך, בארץ אשר אתה בא שמה לרשתה:

יז. ואם יפנה לבך ולא תשמע, וגדחת, והשתחית לאלהים אחרים, ועבדתם:

יח. הגדתי לכם היום, כי אבד תאבדון, לא תאריכון ימים, על האדמה אשר אתה עבר את הירדן לבא שמה, לרשתה:

ביאור הפסוקים

	מה זה	ומה תלוי בזה	כתוב זאת בלשון הפסוק
"אשר אנכי מצוה היום לאהבה"			
"ואם יפנה לבבך ולא תשמע"			

יט. העידתי לכם היום את השמים ואת הארץ, החיים והמוות נתתי לפניך, הברכה והקללה, ובחרת בחיים, למען תחיה אתה וזרעך:

העידתי בכם היום את השמים ואת הארץ, מדוע העמיד דוק את השמים והארץ לעדים.

מה הם יעידו

ומתי הם יעידו

רש"י מביא פירוש נוסף, שאין הכוונה שהם יהיו עדים, אלא "העידותי" הוא לשון התראה, כמו "רד העד בעם", וההתראה היא שיש ללמוד מהם בק"ו (ע"פ באר בשדה):

מה היא הקולא של השמים והארץ.

ובכל זאת, מה הם לא עושים:

השמים

הארץ

ומי החמורים ומה החומרא

מה עלינו ללמוד מהם

ובחרת בחיים, אף שהקב"ה נתן לבני ישראל את הבחירה, הוא מורה להם "ובחרת בחיים"

מה המשל שמביא רש"י על זה

כ. לאהבה את ה' אלקיך, לשמע בקולו ולדבקה בו, כי הוא חייך וארץ ימך, לשבת על האדמה, אשר נשבע ה' לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב, לתת להם: (פפפ)